

Preek 4^e advent 2012 Ameide CUR DEUS HOMO (3)

Aanvangstekst: Joh 1:29

Schriftlezing: 1 Joh 3: 1-9

"En u weet dat Hij geopenbaard is om onze zonden weg te nemen"
(1 Joh 1:5 HSV)

Gemeente van onze Heere Jezus Christus,

(1) Intro:

Ook vanmorgen 3 woorden boven de preek. De laatste keer.

Weet u het nog? "Cur deus homo"

Het is de vraag van Anselmus.

Anselmus - bisschop van Cantebury.

We schrijven de 11^e eeuw. Op de kalender van de wereldgeschiedenis zitten we dan in de middeleeuwen.

Maar Anselmus schreef dat kleine maar zeer invloedrijke boekje: Cur deus homo - "Waarom God mens werd".

Op die ene vraag zijn een heel scala aan antwoorden te geven. En zoals ik vorige week al heb gezegd: Ik heb op dit moment een lijstje verzameld met zo ongeveer 20 antwoorden.

En in deze kerk van Ameide hebben we inmiddels bij 2 antwoorden stilgestaan. *Waarom werd God mens?*

(1) Om ons het Gelaat van de Vader te tonen. We stonden stil bij het antwoord van Jezus aan Filippus: "Wie Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien". Zijn we met Jezus alleen tevreden? Is Hij genoeg voor ons?

(2) En vorige week was het 2^e antwoord: "Hiertoe is de zoon van God geopenbaard om de werken van de duivel - van de diabolos - te verbreken". Jezus is de belichaming van de waarheid. En wie met Hem in de waarheid wandelt kan niet tegelijk in de wereld van de leugen (van de Vader van leugen) verkeren.

Maar vanmorgen staan we stil bij het meest klassieke antwoord. *Waarom werd God mens? Waarom kerst?* Heel eenvoudig gezegd is dan dit het antwoord: "Jezus is gekomen om het zondeprobleem op te lossen"

In zekere zin is dit het getuigenis over Jezus van Johannes de Doper: Agnus Dei

"Zie het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt".

En recht tegenover mij - in het gebrandschilderde raam van deze kerk is dit antwoord afgebeeld.

Johannes de Doper - getekend als woeste man - met zijn hand oomhooggeheven - om te wijzen naar het Lam.

Christus als het Lam

Het lam dat de zonde van de wereld heeft willen wegdragen.

En ik heb begrepen dat in de oorspronkelijke opzet van het raam er een kruis was getekend.

Op die wijze had de glazenier Jaap J. van Staverden het ontworpen. Maar de desbetreffende kerkenraad vond een levensgroot kruis in een protestantse kerk niet zo gepast. Dat was in hun ogen te rooms. Vandaar een compromis. Om die reden dus een Lam die als een zon in het midden staat te schitteren.

Cur deus homo?

Waarom God mens werd.

Dit is het antwoord: Jezus is gekomen om het zondeprobleem op te lossen.

Toen Adam hier op aarde viel stond Christus op in de hemel en Hij sprak: *Zie hier ben ik om uw wil te doen!*

Jezus gekomen om de zonde van de wereld weg te dragen.

Het is net als met de reus Atlas die als straf een geweldige last op zijn schouders kreeg opgelegd.

Op de afbeeldingen van Atlas gaat hij zwaar onder zijn straf gebukt. En met dat plaatje voor ogen: zou je kunnen zeggen: Zo draagt Christus ook onze zondenlast.

Dat is de zonde van u - jou en mij.

Alle verkeerde dingen zijn op één bepaald moment op Zijn schouders gelegd. U begrijpt: Niet te dragen.

Jezus is er dan ook onder bezweken.

We zingen het ook niet voor niets: *Zijn wieg was een kribbe - Zijn troon was een kruis!*

(2)

Maar tijdens de voorbereiding op deze preek ontdekte ik iets opmerkelijks! Het **dragen** of nauwkeuriger gezegd: het **wegdragen** van de zonde dat is een gedachte die we alleen terugvinden in de geschriften van Johannes.

Johannes is daarin de enige.

Bij de andere schrijvers van het Nieuwe Testament zul je het dragen van de zonde tevergeefs zoeken.

En voor de goede orde! Dan bedoel ik niet de metafoor van het Lam. Jezus ons voorgesteld als een Lam - zowel Petrus als Paulus hebben dat beeld - dat plaatje voor Jezus in hun geschriften gebruikt.

(1) Bijvoorbeeld in Korinthebrief

Doe alle oude zuurdeeg uit jullie levens weg. Wees een nieuw deeg. Jullie zijn immers ongezuurd: want ook ons Paaslam is voor ons geslacht: Christus. (1 Korinthe 5 vers 7)

(2) En Petrus schrijft erover in zijn 1^e brief.

Jullie zijn niet met vergankelijke dingen gekocht - met zilver of goud... Nee gekocht met het kostbare bloed van Christus als van een vlekkeloos Lam.

Voor de regelmatige kerkganger: bekende klanken.

Maar de combinatie van een Lam dat tevens de zonde wegdraagt - is specifiek voorbehouden aan Johannes.

Een exclusiviteit van Johannes.

Alleen hij gebruikt deze metafoor.

En bij de bestudering ontdekte ik - dat deze gedachte een nogal radicaal beeld is.

Op die ene vraag Cur Deus Homo - heb ik zo'n 20 antwoorden op mijn lijstje staan.

Binnen die 20 antwoorden ook hele verrassende antwoorden.

En dan ben je geneigd om naar die alternatieve antwoorden af te buigen. Om juist deze naar voren schuiven. Maar ik vroeg mij af: is dat nu eerlijk?

Is het eerlijk om binnen deze korte serie aan het meest klassieke antwoord voorbij te willen gaan?

Vandaar dat ik mezelf in de afgelopen week gedwongen heb om me hierin vast te bijten.

Jezus is gekomen om het zondeprobleem op te lossen.

En tot nu toe waren er genoeg beelden om dit antwoord wat dichterbij ons leven te brengen.

- De Atlas die het HEMELGEWELF - het HEELAL moest dragen
- En het gebrandschilderde raam met zo centraal in het midden: Agnus Dei (zie het Lam van God)

Maar eerlijk gezegd brengen die twee voorbeelden ons bij lange nog niet bij de **radicaliteit** van datgene wat Johannes schrijft. En dat heeft van doen met die combinatie van ZONDE met het werkwoord DRAGEN OF WEGDRAGEN.

En heel opmerkelijk: als ik die uitroep van Johannes de Doper zo uit mijn hoofd citeer: dan klinkt dat op deze wijze:

"Zie het Lam Gods dat de zonde van de wereld draagt"

Zo heb ik die tekst blijkbaar tussen mijn oren zitten.

Alleen dat lezen we niet in onze Bijbel.

In zowel de Statenvertaling - de Herziene Staten Vertaling - de NBG vertaling 1951 - de Nieuwe Bijbelvertaling - de Groot Nieuws Bijbel (om zomaar wat te noemen) is dit te lezen:

*Zie het Lam van God dat de zonde van de wereld **wegneemt!***

En heel opmerkelijk: dat werkwoord "**wegnemen**" is ook gewoon te lezen in de klassieke Statenvertaling. Echt waar! Tot zelfs in de meest orthodoxe uitgave bijvoorbeeld die van de Gereformeerde Bijbelstichting.

En ik hoop dat u en jij begrijpt: ik heb mezelf heel eerlijk de vraag gesteld: Hoe kan het nu: dat ik zo uit mijn hoofd dan iets anders citeer. Waarom valt deze zin uit mijn mond: *"Zie het Lam Gods dat de zonde van de wereld draagt"*

Ben ik dan blijkbaar minder Bijbels of zo u wilt Schriftgetrouw dan ik zelf had gedacht?

Voor mezelf heb ik er gelukkig een verklaring voor gevonden.
Ik heb ontdekt: het heeft van doen met de liedcultuur.

Ik ga u en jou nu niet vermoeien met het citeren van allerlei liederen. Ik heb er van de week een heel scala laten voorbijkomen. Maar dan valt op - Jezus als het Lam die **draagt** in heel veel liederen de zonde en de schuld.
Om het dichterbij te brengen - één lied als voorbeeld.
Een overbekend kerstlied.
Een alternatief voor het standaard ERE ZIJ GOD
Ik bedoel het lied: "Eer zij God in onze dagen". U weet wel met die slotwoorden "Gloria in Excelsis Deo"
Dat is Gezang 134 uit het liedboek / Op Toonhoogte 64
Maar **hoe** luid dan het 3e couplet? **Wat** zingen we dan?
*"Lam van God, Gij hebt gedragen
Alle schuld tot elke prijs"*

En dan kun je zien hoe sterk een lied bepalend kan zijn: met welke kleur je dan een tekst uit de Bijbel gaat lezen.
Want het is namelijk veel sterker verwoord.
Veel radicaler. Hoe is de vertaling? *Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt*"
Een streep onder dat werkwoord "wegnemen"
In het oorspronkelijk Grieks is er een veelkleurig werkwoord geschreven. Er zijn vele vertaal mogelijkheden.
Wij lezen in onze Bijbel de vertaling "wegnemen" maar ik las in het woordenboek ook deze betekenissen:

- optillen
- opheffen
- afschaffen
- buiten werking stellen
- kapot maken
- verbreken
- uit de weg ruimen
- doen verdwijnen

(4) Tekstwoord

En heel opmerkelijk: in de grondtekst is dit precies hetzelfde werkwoord die we teruglezen in ons tekstwoord. We lezen: "En u weet dat Hij geopenbaard is om onze zonden **weg te nemen**"

Half december - begin januari start in veel kledingwinkels de opruiming: maar hier is sprake van een totale opruiming.
Cur deus homo?

Waarom is God mens worden?

Johannes schrijft in zijn 1^e brief: dat weten jullie toch wel?
Jezus: Hij is geopenbaard - Hij is op het wereldtoneel verschenen om onze zonden weg te kunnen nemen.

En let dan op! Niet alleen om onze zonden te dragen - om er verzoening over te doen - maar om ze weg te nemen!

Ik las deze zin een Bijbelcommentaar: "Het Griekse werkwoord airoo betekent hier duidelijk wegnemen en niet dragen".

En heel nadrukkelijk schrijft Johannes: jullie - jullie als geliefde kinderen van God - jullie weten dat.

Jullie hebben daar de kennis van.

En ik kan daar niet uitgebreid op in gaan - maar er is dan een perfectum door Johannes geschreven. En die perfectum wil zeggen: jullie zijn daar niet alleen maar op de hoogte van. Je bent hierover niet alleen maar ingelicht.

Of een mededeling van buitenaf.

Nee: jullie weten dit door en door!

Een hele mooie omschrijving zou zijn: inzicht hebben jullie hierover ontvangen. Geestelijk heb je dit mogen leren zien.

En dan is het door Johannes - in de originele grondtekst o zo diepzinnig opgeschreven. Ik geef nu een eigen vertaling:

"Jullie hebben ingezien - dat die ENE daar verschenen is om de zonden buiten werking te stellen"

En zo schrijft Johannes: jullie hebben dat ingezien.

Er is daarover bij jullie ervaringskennis - dat wil zeggen: echte doorleefde geloofskennis

(4) Slot:

Maar gemeente: het is nog maar sterk de vraag of wij in onze gereformeerde traditie dit Johannes zomaar na kunnen zeggen. En ik bedoel daarmee of wij de consequenties van deze radicale uitspraak willen aanvaarden.

En heel bijzonder! Voordat wij wat kunnen zeggen trekt Johannes zelf in zijn brief voor ons al die consequenties.

Ik weet niet of in de huidige vuurwerkfolders of hij nog beschikbaar is . Maar in mijn jeugdjaren bestond er zoiets als Een drietraps raket.

Dat was duur siervuurwerk - die in drie etappes steeds hoger ging. Met aan het eind meters en meters hoog een geweldige klapper: die uitspatting van een heldere witte regen.

Nu: zo ook in ons gedeelte

1. De 1^e trap is ons tekstwoord. Daarmee steken wij de raket aan. Dat is vers 5A: *"En u weet dat Hij geopenbaard is om onze zonden weg te nemen"*
2. En bij de 2^e trap gaat de raket al behoorlijk omhoog. Dat is vers 6: *"Ieder die in Hem blijft zondigt niet"*
3. En de 3^e trap: en dat is zeg maar de knaller. Vers 9 *"Ieder die uit God geboren is doet de zonde niet - want Zijn zaad blijft in Hem en hij **kan** niet zondigen"*

Want waarom is God nu mens geworden? Cur deus homo?
Het antwoord is vanmorgen: om het zondeprobleem op te lossen

Zodat wie zijn geloofsoog voortdurend op Jezus gericht blijft
houden vandaag al kan zeggen: **"En nu geen zondaar meer"**

Want dat is de consequentie.

Om te mogen zeggen: In geloof ben ik een verlost iemand.

Ik heb geloofskennis aan de totale opruiming.

Het is de gevolgtrekking van ons gelezen tekstwoord.

Als we het lontje van **vers 5** eenmaal aangestoken hebben dan
kan het niet anders of de raket gaat de lucht in.

En ga je ervaren wat we lezen in vers 6: "Een ieder die in Hem
blijft, zondigt niet".

Letterlijk staat er dit: Als ik voortdurend in Hem blijf - dan
zondig ik niet als maar door en maar door"

Dat wil zeggen: In de wereld van de zonde ben ik niet meer in
mijn element. Dat is niet meer de wereld waar ik voor leef.

En mag je in geloof zelfs uitkomen bij de klapper vers 9.

Die milde heldere witte regen 0- van het leven in overvloed

Om te durven: *"als ik uit God geboren ben dan kan ik zelfs
niet meer zondigen"*.

En voor de goede orde - dit verzin ik als predikant niet - het
is vanmorgen het Woord van God - die ons hiermee confronteert
Het zijn de gevolgtrekkingen van dat klassieke antwoord op die
ene vraag: Cur deus homo?

Aan het eind van deze preek: zullen we elkaar deze vraag
moeten stellen - hoe ziet u - hoe zie jij - hoe zie ik mijzelf

- Ben ik een zondaar tot mijn dood?
- Of ben ik een heilige dat wil zeggen een schoongewassen
en geliefd kind in Gods ogen?

Ben je levenslang zondaar of ben je een geroepen heilige?

Ik hoop dat u begrijpt: welk antwoord je daarop geeft dat
heeft grote consequenties hoe je vandaag leeft.

Is het waar - wat ik een paar weken geleden in een gesprek
iemand hoorde zeggen: hou ouder je wordt - hoe meer zondaar je
voor God weet. Hoe meer last je krijgt van je zonde.

Dat ellende kennis als maar meer en meer gaat worden.

Dat je steeds dieper gaat beleven wat we zingen met een psalm:
"een stroom van ongerechtigheden - die had de overhand op mij"

Heere : ik ben een groot beest bij u!

Gemeente: als we dit aan Johannes zouden voorleggen: dan zou
hij zijn hand op zijn oren leggen.

Taalgevoelig als hij is - als poëet onder de evangelisten.

Johannes zou dan dit zeggen: Als je dit meent dan weet je
blijkbaar nog niet dat Hij juist geopenbaard is juist om onze
zonden weg te nemen. Jezus: gekomen om ons weg te trekken uit
de duisternis tot Gods wonderbaar licht.

Zodat we echt kunnen zeggen: **En nu geen zondaar meer.**
Want een zondaar die is een slaaf van de zonde - die leeft in
de zonde - is in zijn element met alles wat de zonde biedt.

Maar een heilige - een geliefd kind van God - die is bevrijd
van de macht van de zonde.

Die wandelt met Jezus in het licht.

En weet dat duistere dal ligt inmiddels achter mij

En begrijp me goed: dat wil niet zeggen dat je nooit meer eens
een uitglijder maakt. Natuurlijk struikel je ook nog wel eens
- maar omdat je geheiligd bent zul er nooit in willen blijven
liggen.

Cur deus homo

Waarom werd God mens?

Jezus is gekomen - niet alleen om de zonde voor ons te dragen.

Hij is gekomen - verschenen - geopenbaard juist om de zonde
eens een voorgoed weg te nemen.

Zodat ik kan zingen: dan leef ik NU AL van grote zonden vrij

Amen

Orde van dienst Ameide

Voorzang: OTH 63: 1 en 3

Stil gebed

Votum en Groet

Aanvangstekst: Joh 1:29 Agnus Dei

Zingen: Ps 19: 4 en 5

Gebod van God

Zingen: Ps 86:6

Gebod om de opening van het Woord

Schriftlezing: 1 Joh 3:1-9

Collecte

Zingen: Gez 2: 1,2,3 (Lofzang van Maria)

Kindermoment

Zingen: OTH 276

Verkondiging nav I Joh 1:5A

Zingen: Ps 19:7

Dankgebed en voorbede

Slotlied: OTH 151:1,2,3

Zegen

Orde van dienst Nieuwerbrug

Voorzang:

Stil gebed

Votum en Groet

Aanvangstekst: Joh 1:29 Agnus Dei

Zingen: Ps 145: 2 en 3

Geloofsbelijdenis

Zingen: Ps 118:14

Gebed om de opening van het Woord

Schriftlezing: 1 Joh 3:1-9

Collecte

Zingen: Gez 2: 1,2,3 (Lofzang van Maria)

Verkondiging nav I Joh 1:5A

Zingen: Ps 19:7

Dankgebed en voorbede

Slotlied: OTH 89: 7 en 8

Zegen